

2018 YILI
ÜRETİMDEN SATIŞLARINA GÖRE
100 BÜYÜK
SANAYİ KURULUŞU
DEĞERLENDİRMESİ

Ender YORGANCILAR
Yönetim Kurulu Başkanı

17 Mayıs 2019

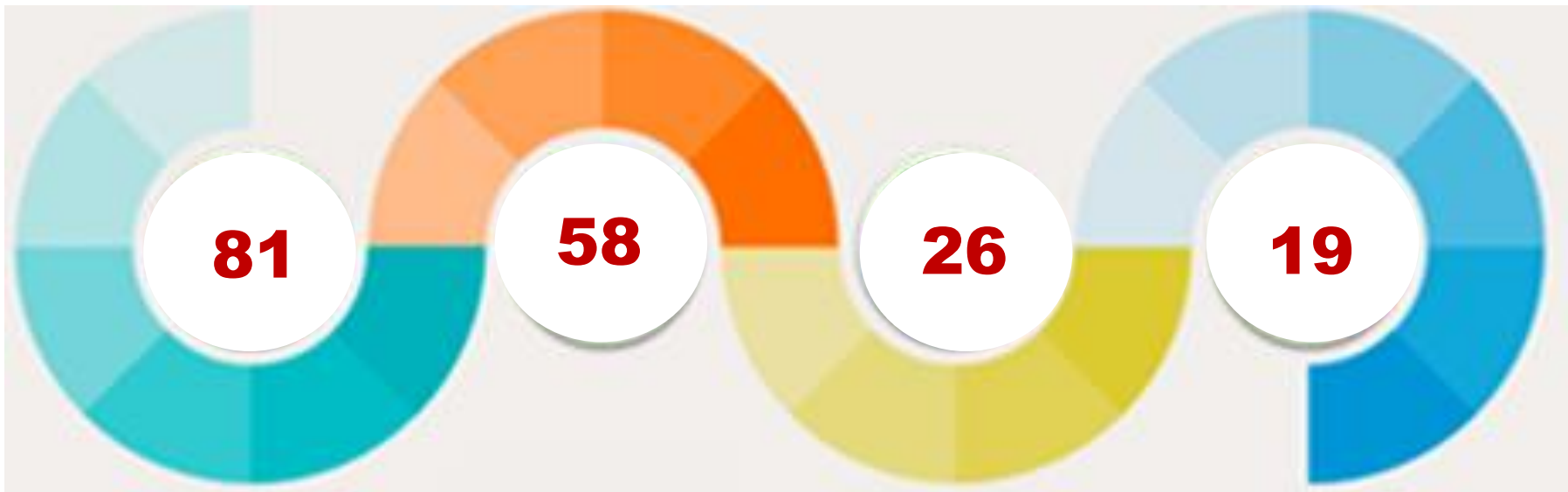

ÜRETİMDEN SATIŞLARINA GÖRE BÜYÜK SANAYİ KURULUŞLARI anket çalışmamıza

37 yıldır aralıksız devam etmekteyiz.

2018 takvim dönemi itibari ile çalışmada yöntem değişikliğine giderek;

1. Üretimi ve merkezi İzmir'de olan firmaların Türkiye genelindeki üretim rakamları da değerlendirmeye alındı.
2. Üretimi İzmir dışında olan üyelerimiz çalışmaya dahil edilmedi.

Kar
Bildiren
Firma
Sayısı

Ar-Ge
Yapan
Firma
Sayısı

Yabancı
Sermayeli
Firma
Sayısı

Zarar
Bildiren
Firma
Sayısı

100 BÜYÜK FİRMANIN SEKTÖRLER İTİBARIYLA ÜRETİMDEN SATIŞLARI

Sektör	Firma Sayısı	Üretimden Satışlar (TL)	Toplam İçindeki Pay (%)	2017/2018 Değişim Oranı (%)
KİMYA VE KİMYASAL ÜRÜNLER SANAYİ	19	43.232.701.594	45,9	47,3
GIDA SANAYİ	24	18.933.231.369	20,1	31,9
DEMİR-ÇELİK, METAL VE DÖKÜM SANAYİ	16	12.975.908.892	13,8	59,3
TAŞIT VE OTOMOTİV YAN SANAYİ	12	7.794.950.857	8,3	71,0
TEKSTİL VE DERİ ÜRÜNLERİ SANAYİ	9	4.605.365.584	4,9	53,6
MADEN, TOPRAK, MERMER ve CAM SANAYİ	7	2.541.351.003	2,7	-30,3
KAĞIT VE BASIM SANAYİ	7	2.318.301.334	2,5	59,3
MAKİNA SANAYİ	3	820.354.936	0,9	19,1
ENERJİ VE ELEKTRİK TESİSATI SANAYİ	1	602.078.519	0,6	50,1
ELEKTRİK-ELEKTRONİK SANAYİ	1	278.383.846	0,3	-46,5
AĞAÇ VE MOBİLYA SANAYİ	1	172.556.042	0,2	15,4

Üretimden satışlar itibariyle 100 büyük firmanın **%79.7'si kimya, gıda ve demir-çelik-metal-döküm sanayide** yoğunlaşmıştır.

ÜRETİMDEN SATIŞLARINA GÖRE İLK 10 ÜYEMİZ (MİLYON TL)

1	TÜPRAŞ-İzmir Rafineri Müd.	26.367
2	PETKİM A.Ş.	7.870
3	İZMİR DEMİR ÇELİK	3.932
4	PHILSA PHILIP MORRIS	3.747
5	BMC OTOMOTİV	2.599
6	JTI TÜTÜN	2.099
7	ÖZKAN DEMİR ÇELİK	1.747
8	KOCAER HADDECİLİK	1.713
9	ABALIOĞLU YEM-SOYA	1.695
10	PINAR SÜT	1.509

İlk 10 firma, 100 büyük firmanın üretimden satışlarının %57'sini gerçekleştirilmektedir.

**ÜRETİMDEN
SATIŞLAR
94.275**

**DIĞER
SATIŞLAR
11.776**

**NET
SATIŞLAR**

106.051

**NET SATIŞLAR'IN
%89'U ÜRETİM
%11'İ ÜRETİM DIŐI SATIŐ
KAYNAKLIDIR.**

Ne yazık ki, 100 büyük firmamız net ithalatçı bir görünümde.

Kimya, gıda, kağıt-basım net ithalatta, tekstil, demir-çelik maden-toprak-mermer sektör grubu net ihracatta öne çıkmaktadır.

Orta gelir tuzağını aşabilmemiz için net ithalatçı sektörlerin ihtiyaç duyduğu ürün üretiminde yerleşmek, katma değeri büyötmek zorundayız.

EBSO 100

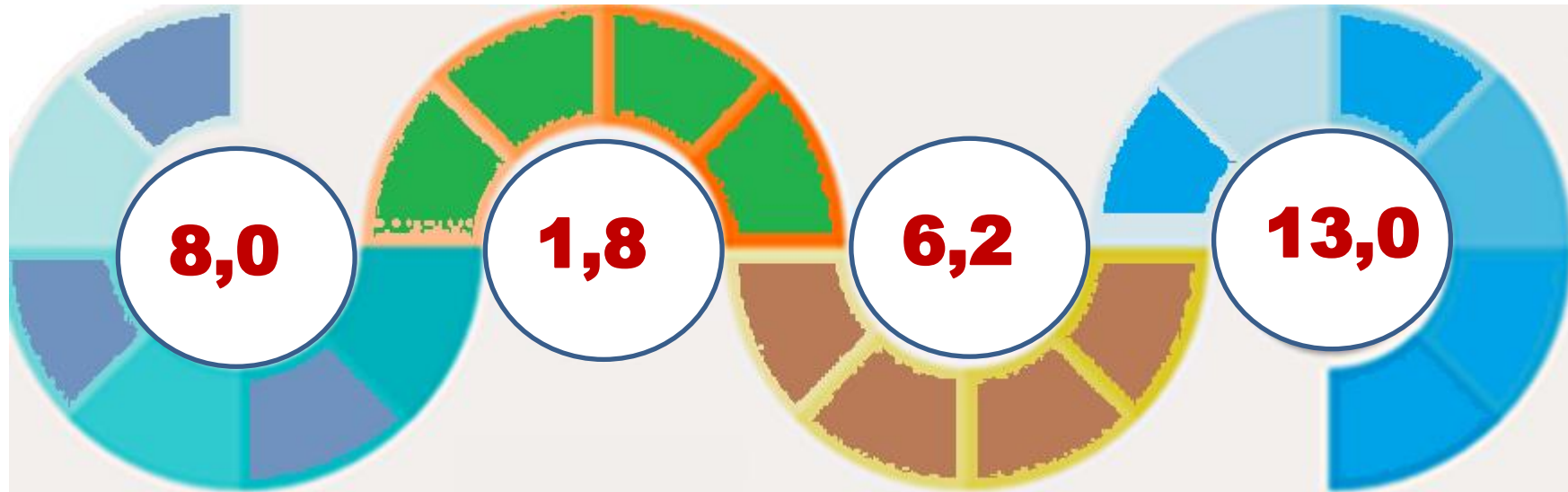
2017 İSO 500

%0,53**%36**

21 OECD ülkesinde yapılan bir çalışmada görülmüştür ki; **Ar-Ge** harcamalarındaki **%1'lik artış**, büyümede **%0,76'lık** bir artışa neden olmaktadır.

EBSO 100 ve İSO 500 büyük firmanın performansı ile Türkiye'nin Milli Geliri içinde **Ar-Ge** harcamalarının **%1'i dahi bulamaması**, bizi hedeflerimizden uzaklaştırmaktadır.

Brüt Kar

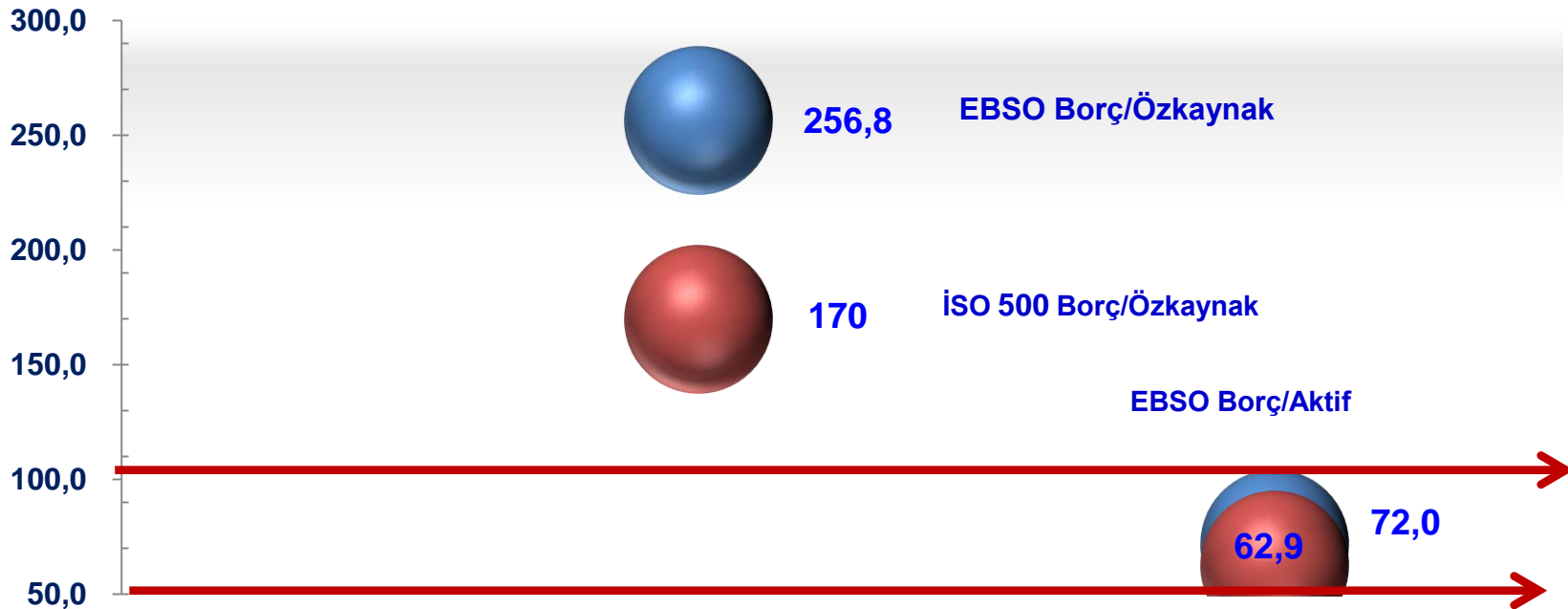
Zarar

Net Kar

**Net Katma
Değer**

57.350

Çalışan Sayısı

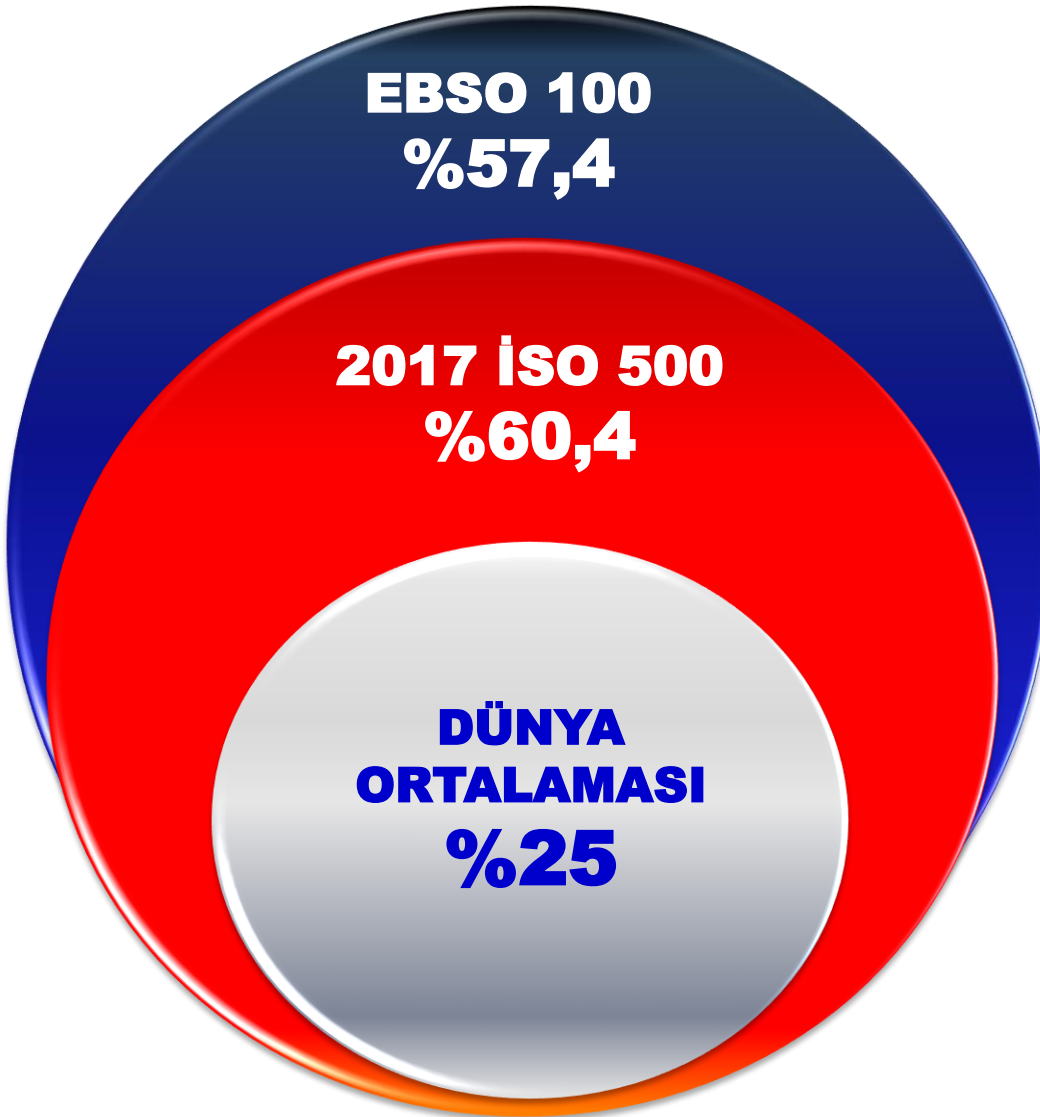

Borç/özkaynak oranı, firmaların finansman ihtiyacını özkaynaklarıyla mı yoksa borç yoluyla mı giderdiğini anlamamızı sağlıyor. Oranın %100'ü aşması durumu risklidir. EBSO 100 Büyük Firma'da oran **%256,8** olup, geçen sene İSO 500'de %170'tir.

Borç/aktif oranı, işletmenin yatırımlarının finansmanında ne ölçüde borç kullanıldığını ifade eder. %50'nin altındaki oranlar tercih sebebidir.

Firmalarımızın borç/aktif oranının **%72 olması** riski de ortaya koymaktadır. Firmalarımızın bugüne kadar bu düzeyde bir mali risk ile bir döviz türbülansına ve yüksek faize yakalanmamış olması, karşı karşıya kalınabilecek sorunların büyüklüğüne işaret etmektedir.

KISA VADELİ BORÇLARIN TOPLAM BORÇLAR İÇİNDEKİ PAYI (%)

Firmaların nakit dengesi açısından kısa vadeli borçların oranı oldukça yüksektir.

Karlılık oranları, işletme kaynaklarının ne ölçüde etkin kullanıldığını gösterir.

2018 yılında oran **%5,8** olarak daha düşük oranda gerçekleşmiştir.

FINANSMAN GİDERLERİNİN FAALİYET KAR/ZARARI İÇİNDEKİ PAYI (%)

EBSO 100

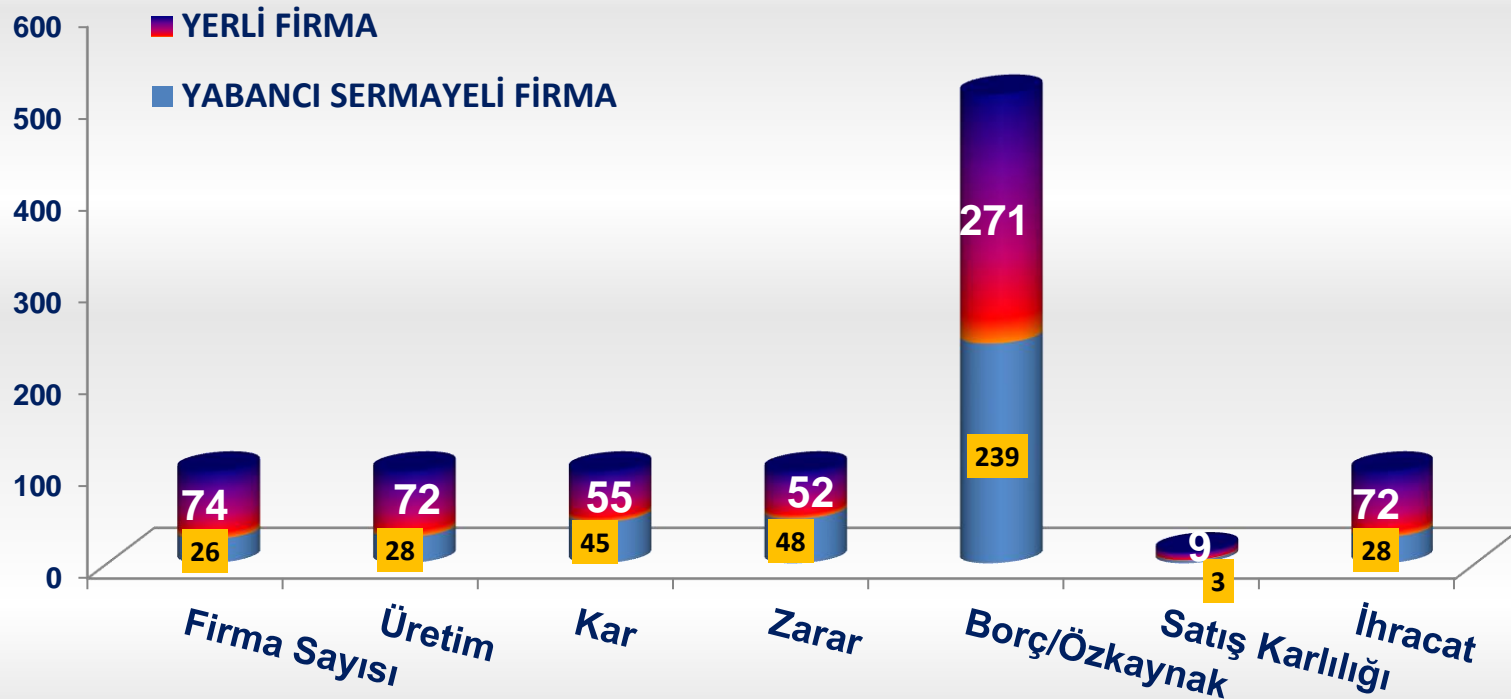
2017 İSO 500

%49,8

Sanayicimiz, geçmiş yıllarda faaliyet karının %50'sini aşan oranları finansman gideri için kullanırken, 2017 yılında %32 olan oran, **2018 yılında %89'a yükselmiştir.**

Artan faiz oranları ve kurdaki çıkış, firmaların finansman giderlerinin nasıl arttığını çok net göstermektedir. Sanayicilerimizin yanlış tercihlerinin de bu süreçte rolü bulunmakla birlikte, döviz ve faizlerdeki sıçramada rolleri bulunmamaktadır. Yani, Türk sanayicisi kontrolü dışındaki değişkenlerin de maliyetini yüklenmektedir.

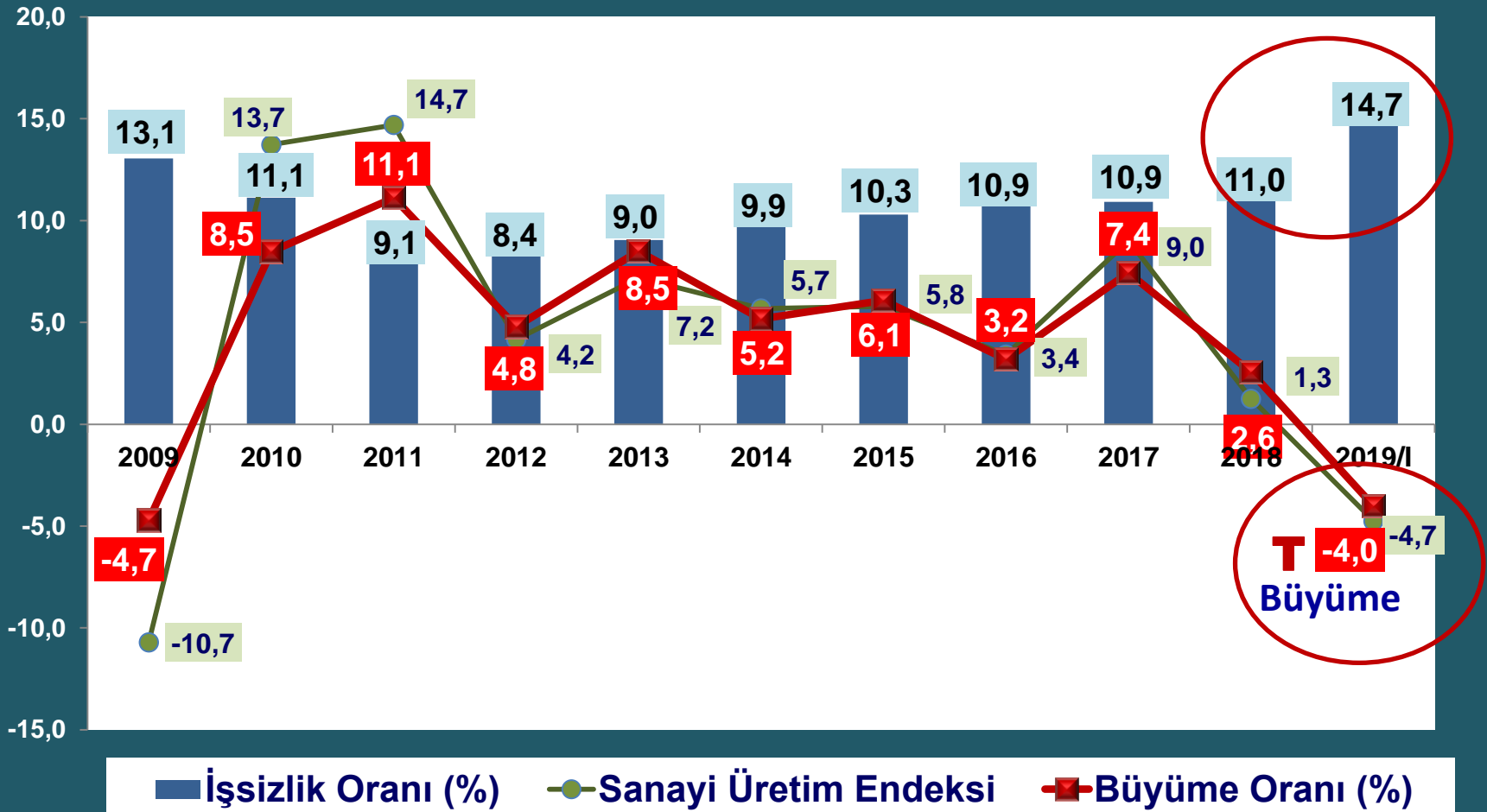

100 büyük firma listesinin **dörtte birini** oluşturan yabancı sermayeli firmaların, geçen seneden farklı olarak gerek borçlanma ve gerekse kar zarar verilerinde yerli firmalara yakınsadığı görülmektedir.

Yani, **mevcut makro ekonomik koşullar, yabancı firmaların da mali dengesini bozmuştur.** Bu durum, aynı zamanda yaşanan olumsuzlukların derinliğine de işaret etmektedir.

GÖSTERGELERLE TÜRKİYE	2015	2016	2017	2018
Büyüme Oranı (%)	6,1	3,2	7,4	2,6
İmalat Sanayi Büyüme Oranı (%)	5,9	3,8	9,1	1,1
Sanayi Üretim Endeksi (Yıllık % Değişim)	5,8	3,4	9,0	1,3
İhracat (Bir Önceki Yıla Göre % Değişim)	-8,7	-0,9	10,1	7,0
İthalat (Bir Önceki Yıla Göre % Değişim)	-14,4	-4,2	17,7	-4,6
PMI verisi	49,6	48,8	52,8	48,0
İmalat Sanayide Teşvikli Yatırımlar - Milyon TL (Toplam İçindeki Payı %)	26.482 (%26,3)	26.234 (29,1)	42.061 (%23,2)	64.285 (%40,9)
TÜFE enflasyonu (%)	8,81	8,53	11,92	20,30
Kapasite Kullanım Oranı (%)	76,8	77,4	78,9	76,8
Protesto Edilen Senet Tutarı (Milyon TL)	10.081	12.288	12.686	18.737
Özel Sektörün Dış Borcu (Milyar \$)	282	284	317	298
İşsizlik Oranı (%)	10,3	10,9	10,9	11,0
1 Yıla Kadar Vadeli TRY Üzerinden Açılan Mevduat Faizi (%)	9,9	11,02	12,23	16,15
Ticari Kredi Faizi (%)	14,1	15,2	16,0	24,1
Dolar Kuru Artış Oranı (%)	24	11	21	32
Dünya Mal Ticareti Hacmi (%)	2,7	1,8	4,7	4,4

Kaynak: TÜİK

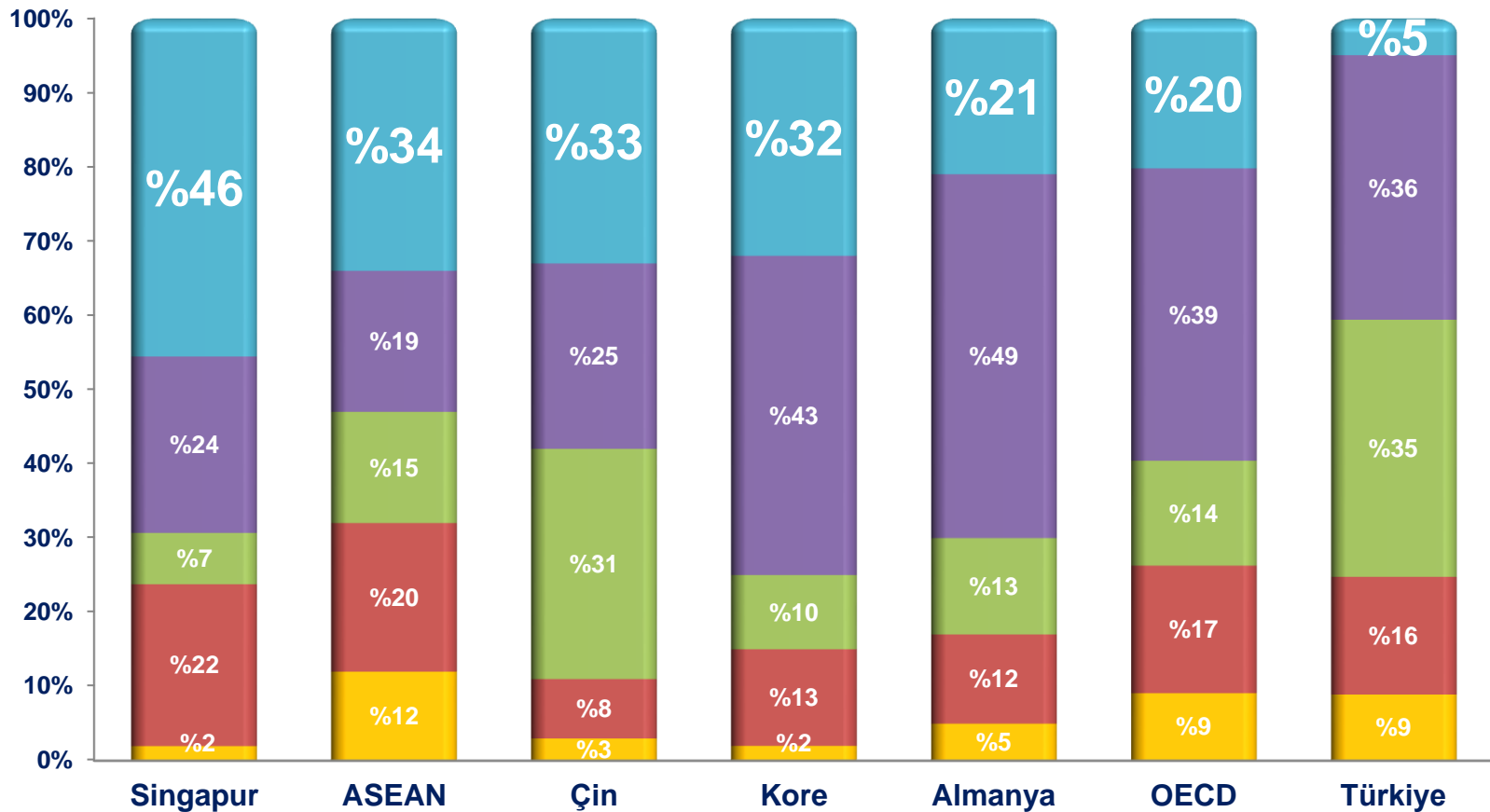
* İşsizlik Oranı'nda 2019/I çeyrek verisi Mart ayı açıklanmadığı için Ocak ve Şubat ort. alınmıştır.

Büyüme Oranı 2019/I çeyrek verisi açıklanmadığı için tahmindir.

ÜLKELERİN İHRAÇ EDİLEN MALLARININ TEKNOLOJİ SEVİYESİNE GÖRE DAĞILIMI, 2017

■ Basit Ürünler ■ Doğal Kaynağa Dayalı ■ Düşük Teknoloji ■ Orta Teknoloji ■ İleri Teknoloji

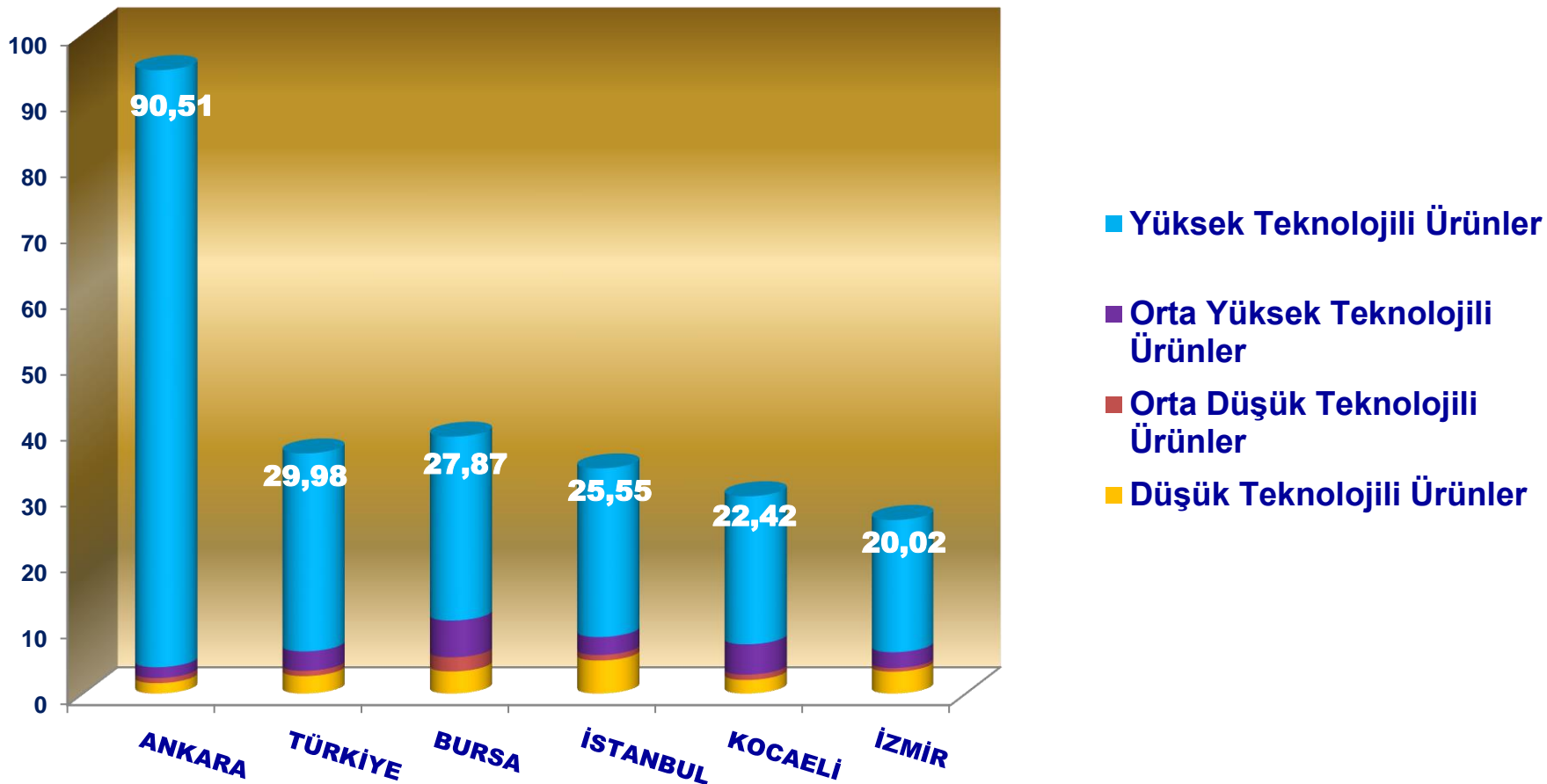
Kaynak: TEPAV

Türkiye’de zayıf performansın ana nedeni; bilimsel bilgi üretimi ve bunun teknolojiye dönüştürülmesi süreçlerinin niteliğindeki gerilemedir.

Eğitim-Bilim-Üretim zinciri yeniden tanımlanarak, etkin bir rol dağıtımı ile eyleme geçilmelidir.

1 kg ihracatın 2018 yılında teknoloji düzeyine göre dolar değeri

ORTALAMA KG BAZINDA İHRACAT (\$)

	Türkiye	Bursa	İstanbul	İzmir	Ankara	Kocaeli
2016	1,37	3,75	1,88	1,25	1,50	0,77
2017	1,36	3,52	1,81	1,24	1,26	0,92
2018	1,32	3,36	1,62	1,27	1,23	1,09

Toplumsal Huzur ve Birlikteliğin Tesisi

- **Bankalar için stres testleri bir an önce tamamlanmalıdır.**
- **Banka bilançoları temizlenerek, kredi kanalı sağlıklı bir zemine kavuşturulmalıdır.**
- **Faizlerin düşmesi ve enflasyonla mücadele en öncelikli konu haline gelmelidir.**
- **Kamu İhale Yasası, AB standartlarında olmalı ve şeffaflıkla uygulanmalıdır.**
- **Kayıtdışı ekonomi, teknolojik imkanlar da kullanılarak minimize edilmelidir.**
- **AB ve ABD ilişkileri güçlendirilmelidir.**
- **Kamu ve toplumsal yaşamda kural egemenliği sağlanmalıdır.**

Teşekkürler

@EYorgancilar
@ebsoorgtr